

E L M I C A L E T G A L À C T I C

Propostes didàctiques

Contes rosegats

Elaborades per Josep A. Fluixà

C O N T E S R O S E G A T S

D E S C R I P C I Ó

Autor: *Carles Cano.*

Il·lustracions: *Marta Balaguer.*

Edicions Bromera / Alzira, 1991

Collecció: EL MICALET GALÀCTIC, núm. 12

Format: 20'5x13, 64 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: A partir de 9 anys. No obstant això, alguna de les històries pot ser llegida també a partir de 8 anys.

RESUM ARGUMENTAL

Contes rosegats és un recull de tres històries ben divertides i fàcils de llegir. La primera d'aquestes tres històries es titula *La guerra d'en Tip-tap* i conta l'aventura d'un talpó que viu tranquil·lament al seu cau fins que un dia una gran tremolor el desperta.

Gràcies al seu gran olfacte descobreix que els homes són els causants d'aquell daltabaix. Ell, naturalment, no sap que li construeixen un camp de golf damunt de la seua casa, però en pateix les conseqüències: no el deixen dormir de dia. Per això, potser, decideix enfrontar-s'hi i lluitar pels seus drets.

Cada nit, ix a la superfície per dificultar la tasca dels homes. Rebenta la roda d'una excavadora, obstrueix el tub d'escapament d'una altra i la fa explotar, i, amb l'ajuda d'uns amics, ompli de forats falsos el camp de golf quan aquest està acabat. Però, a pesar del seu triomf, el talpó vol negociar amb els homes i els

escriu una carta amb un plec de condicions que garanteixen la seua tranquil·litat i, al mateix temps, respectar l'existència del camp esportiu.

Assabentats de qui era el causant dels seus contratemps, els homes reaccionen amb violència i desfan la casa del talpó. Afortunadament, aquest se salva i, amb l'ajuda dels altres animals, aconseguix fer inservible el camp de golf que, finalment, és abandonat pels homes.

Pau Menja-sabates és la història d'un xiquet que, des de xicotet, va agafar la manieta de mossegar-se tot el que portava als peus. Per això les espadenyes li duraven un no res i son pare decideix comprar-li socs. Però Pau, a poc a poc, s'acostuma al gustet dels esclops que no deixa de rosegat.

Per llevar-li la mania, els pares de Pau ho intenten tot. El porten als metges i, fins i tot, al bruixot de l'illa del Palmar, però no aconseguixen res.

Un dia, Pau salva una fada xicoteta de morir-se ofegada i aquesta, en agraïment, li concedeix un desig. Pau demana deixar de rosegat les sabates. La fada diu que això és molt difícil i li demana un dia per consultar-ho en els seus llibres.

Al dia següent, la fada, de nom Galícia, dóna a Pau una espècie de vareta perquè la rosegue. A Pau, li agrada i deixa tranquil·les les seues sabates. Quan arriba a casa, tots es queden parats de veure que rosegat una altra cosa. Pau diu que és un regal de Galícia i el seu germà menut, que no l'entén bé, vol saber què és això de la regalíssia.

Rates de biblioteca, la tercera i l'última de les històries del llibre, conta l'aventura d'una bibliotecària que, cansada de no tenir lectors, abandona el seu treball. Com a conseqüència d'això, la biblioteca es tanca i l'ajuntament decideix destinar els diners del seu manteniment a comprar unes altres coses.

La biblioteca abandonada es converteix en un paradís de rates, fins que un dia l'alcalde decideix que això no pot continuar així. Aleshores, criden una companyia de neteja i de desratització. En aquesta companyia, treballa Assumpció, l'antiga bibliotecària, qui rep una bona sorpresa en descobrir que les rates han après de memòria els llibres que s'han menjat.

Assumpció decideix no matar-les i enganya el poble amb la fórmula vella del conte del flautista d'Hamelín. Una volta fora

del poble, Assumpció decideix crear una biblioteca ambulant on la gent escolta les històries que vol, perquè les rates les coneixen totes de memòria.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

Les tres històries d'aquest llibre aconseguen, sense cap dubte, entretenir els seus lectors i les seues lectores. S'ha de tenir en compte que això és, en principi, molt important perquè l'interés principal d'un llibre ha de ser sempre el plaer de la lectura.

No obstant això, el llibre planteja alguns temes que poden ser tractats de forma interessant i lúdica. Aquests temes són especialment aprofitables si se'n fa un ús escolar i didàctic.

Sense cap pretensió de ser exhaustiu, assenyalarem alguns dels temes que considerem més importants:

—Les condicions de vida dels animals davant l'actitud humana de no respectar per a res els ecosistemes i actuar segons el seu propi i únic interés.

—El valor de mostrar-se sempre disposat al diàleg i a la negociació.

—El fet de saber respectar els interessos dels altres.

—El plaer d'històries basades en qualsevol anècdota.

—La problemàtica de la manca d'interés per la lectura i la recerca d'alternatives amb la finalitat de fomentar el plaer lector.

Per altra banda, l'estil del llibre és en tot moment senzill i el llenguatge clar i entenedor.

L'AUTOR

Carles Cano va nàixer l'any 1957. És un dels primers autors valencians que, en els inicis dels anys vuitanta, es dedicà a la literatura infantil. El 1983 publicà *Les aventures de Potaconill* en la Federació d'Entitats Culturals del P.V., obra amb què havia quedat finalista del Premi Enric Valor, i, des d'aleshores, no ha parat de contar-nos històries ben fantàstiques.

L'any 1985, publicà *Llegendes del sol i de la lluna* i *Pericot Rodaire Voltamon*; l'any 1986, *La fada pastissera* i *L'últim dels*

dracs, i finalment, l'any 1987, va fer públic el seu conte *La guerra d'en Tip-tap* que ara publica la nostra editorial, amb dues narracions inèdites, en aquest llibre titulat *Contes rosegats*.

La seua obra ha sigut, en part, traduïda al castellà i l'autor és, sens dubte, un dels nostres escriptors de literatura infantil i juvenil més representatius.

LA ILLUSTRADORA

Marta Balaguer va nàixer a Barcelona l'any 1953, és llicenciada en Història de l'Art per la Universitat de Barcelona. A partir del 1979, comença a il·lustrar els primers llibres, com *En Jaumet de les xanques*, escrit també per ella. Amb *Adéu, bon viatge*, guanya el Premi Serra d'Or de 1985. El 1986 aconseguix el Premi Apelles Mestres 1986 amb *Llibre de Vòlix, l'equidandres i altres espècies*, amb text de David Cirici. Col·labora amb Montse Ginesta en la sèrie *Pau i Pepa* i, el 1990, guanya el Premi Lazarillo amb *¡Quina nit de reis!* Actualment també dibuixa còmics per a *Cavall Fort*.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

La lectura ha de ser una tasca lúdica, atractiva i interessant i no ha de ser, necessàriament, una excusa per a treballar altres tipus de matèries i objectius. És en aquest sentit que no s'ha d'abusar dels treballs complementaris obligats.

La nostra col·lecció, en atenció a aquest principi, s'ha decidit per no incloure en els seus llibres cap proposta de treball. No obstant això, s'ha de reconèixer que la lectura d'un llibre pot funcionar també com a punt de partida i bloc temàtic d'un conjunt d'activitats que no són ja pròpies de l'acte lector, però que el potencien i l'enquadren en un marc significatiu més ampli.

Aquest tipus d'activitats s'haurien de realitzar només en cas d'utilització pedagògica conjunta del llibre per part d'un grup d'alumnes. Però mai no haurien de ser excusa per a treballs individuals amb la finalitat de controlar i d'avaluar el grau de comprensió lectora aconseguit per l'alumne o l'alumna.

Les activitats a realitzar, per altra part, no haurien de ser pesades ni avorrides. Poden ser, i han de ser, divertides i estimulants. Això significa també que s'han de confeccionar tenint en compte els objectius educatius i les capacitats de l'alumnat a qui s'adrecen.

La motivació és un factor important per a un bon aprenentatge i és necessari que aquesta funcione en tot moment. Per això, totes les activitats han d'estar relacionades i no plantejar-se mai com a treballs aïllats.

La lectura de *Contes rosegats* ens pot servir de motivació per a treballar, per exemple, la fauna i la flora típica de la devesa del Saler i, també, per afinitats lògiques o comparatives, la de la resta de les terres valencianes. S'enllaça així una activitat literària amb una de l'àrea del coneixement social i natural.

Aquest estudi, si es fa d'una forma pràctica i vivencial, reforçarà i premiarà el valor significatiu de l'acte lector, però si es fa amb una metodologia clàssica, llibresca i memorística, hi repercutirà negativament. No és el mateix aprendre de memòria les característiques físiques del paisatge de la devesa del Saler que anar-hi d'excursió.

En les activitats complementàries d'aquesta proposta didàctica, trobareu una sèrie de tasques que us poden ajudar a inserir la lectura del llibre en un marc general més atractiu, però seria convenient que les seleccionàreu d'acord amb els interessos dels vostres alumnes.

Una de les activitats probablement més interessants que pot suggerir la lectura d'aquests *Contes rosegats* és la realització d'una campanya de foment lector i la creació, si no es té encara, d'una biblioteca d'aula. Per a la formació d'aquesta us suggerim:

1. Buscar informació sobre quin tipus de lectures poden interessar els alumnes. És necessari que la persona docent es convertisca en lectora i seleccione els llibres i les revistes d'acord amb les capacitats i els interessos de l'alumnat de la seua classe. Desgraciadament, els educadors cauen massa sovint en el parany de determinades ofertes editorials sense analitzar si són o no són vàlides.

2. Crear un espai físic agradable dins de l'aula on situar la biblioteca. Aquest espai ha de disposar d'una bona ornamenta-

ció, ha d'estar ben il·luminat i equipat, en la mesura de les possibilitats, amb un mobiliari còmode i funcional.

3. Elaborar unes normes d'ús i de conservació de la biblioteca d'aula amb la participació de tot l'alumnat. És convenient crear també un sistema de préstecs amb la formació d'un equip responsable.

4. Augmentar els fons de la biblioteca amb les aportacions personals dels alumnes per facilitar així un intercanvi de lectures.

Creada la biblioteca d'aula, el pas següent és la realització d'activitats destinades al foment lector. Aquest tipus d'activitats depenen, en gran part, de la capacitat imaginativa del mestre o de la mestra. Són molts els recursos que es poden posar en funcionament. Una activitat com la número 12 de les nostres propostes complementàries pot servir per a motivar-los.

Els mestres poden presentar llibres també, realitzar murals i debats basats en lectures prèvies, fer dramatitzacions i, fins i tot, portar els autors i les autores a les aules. Però no convé oblidar mai que l'objectiu de totes aquestes activitats és la creació de l'hàbit lector i no només la programació d'uns actes, per molt lúdics i didàctics que siguin.

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes Propostes de treball amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:.....

AUTOR:.....

ILLUSTRADORA.....

EDICIONS BROMERA

COLLECCIÓ:..... Núm.:.....

1. Escribe el título de las tres historias del libro.

.....
.....
.....

2. ¿Cuál de las tres narraciones t'ha agradat més?

Explica per què.

.....
.....
.....
.....

3. ¿De què parla cada conte? Uneix amb fletxes.

La guerra d'en Tip-tap

—És la història d'un xiquet que, des de xicotet, va agafar la manieta de rosegat-se tot el que portava als peus.

Pau Menja-sabates

—És un conte on unes rates que entren en una biblioteca abandonada es fan molt sabudes.

Rates de biblioteca

—És la història d'un talpó a qui les persones no deixen en pau.

4. ¿Què penses del llibre? Posa una creu on ho consideres oportú.

M'ha agradat.

No m'ha agradat.

M'han agradat algunes coses i altres, no.

B) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Referides al llibre en general

1. Imagina't que has d'illustrar una pàgina d'aquest llibre. Fes, en un full, un dibuix de l'escena, el fet ocorregut o el personatge que més t'haja agradat.

Referides al conte *La guerra d'en Tip-tap*

2. Busca informació sobre els talpons en una enciclopèdia i amb l'ajuda de les il·lustracions de Marta Balaguer intenta fer una bona descripció d'un talpó.

3. Tip-tap vol negociar amb els homes i passa tota una nit redactant una carta amb un plec de condicions perquè visquen respectant-se els uns als altres. ¿Quines coses creus que demana Tip-tap?

Escriu una carta pareguda a la que ell pot haver escrit.

4. En aquesta SOPA DE LLETRES pots trobar cinc noms d'animals que hi ha a la devesa del Saler i que ajuden Tip-tap en la seua batalla final contra els constructors del camp de golf.

M	U	S	E	R	P	X	I	Z
U	V	S	P	A	R	O	Z	J
S	H	A	E	T	I	B	R	O
S	E	P	V	A	N	E	C	M
O	L	M	E	I	S	R	J	U
L	F	A	R	D	A	T	X	O

5. Pinta el quadre de les següents frases de color blau si són vertaderes i de color groc si són falses.

—En Tip-tap era cec i sord com una rella.

—Un dia el va despertar un gran silenci i una olor de colònia molt agradable.

—En Tip-tap rosega i rebenta la roda d'una excavadora.

—Un dia, un ou esfèric i massís desperta en Tip-tap en caure-li damunt del cap.

—Quan els socis del club de golf lligen la carta d'en Tip-tap, s'alegren molt i volen negociar i fer les paus.

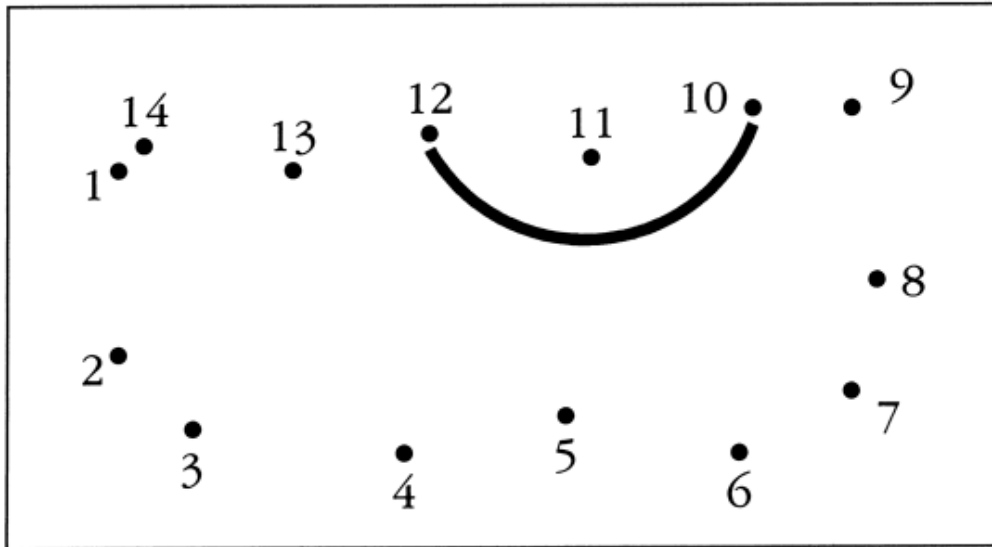
—En Tip-tap viu ara tranquil i encara conserva una esplèndida collecció de pilotes blanques.

6. Parlem. ¿Creus que, en general, les persones respectem els animals?

Organitzem, a classe, un debat sobre aquesta qüestió.

Referides al conte *Pau Menja-sabates*

7. Segueix l'ordre dels números i trobaràs un objecte que apareix en aquest conte.

¿Quin objecte és?.....
 ¿Què fa Pau amb tal objecte?.....

8. Pau té una mania des de xicotet. ¿Qui li la lleva i com?

9. Inventa't un conte. En aquesta història, l'autor s'inventa un possible origen de la paraula *regalíssia*. Escriu, ara, una narració on s'explique l'origen d'una altra paraula. Per exemple: tomaca, xocolate o foc.

Referides al conte *Rates de biblioteca*

10. ¿Què va intentar Assumpció per fer lectors i lectores?

Contesta *vertader* o *fals*.

—Creà una campanya d'animació lectora amb el títol de «Curset de cuina ràpida en cinc minuts».....

—Adornà la biblioteca amb globus de colors.....

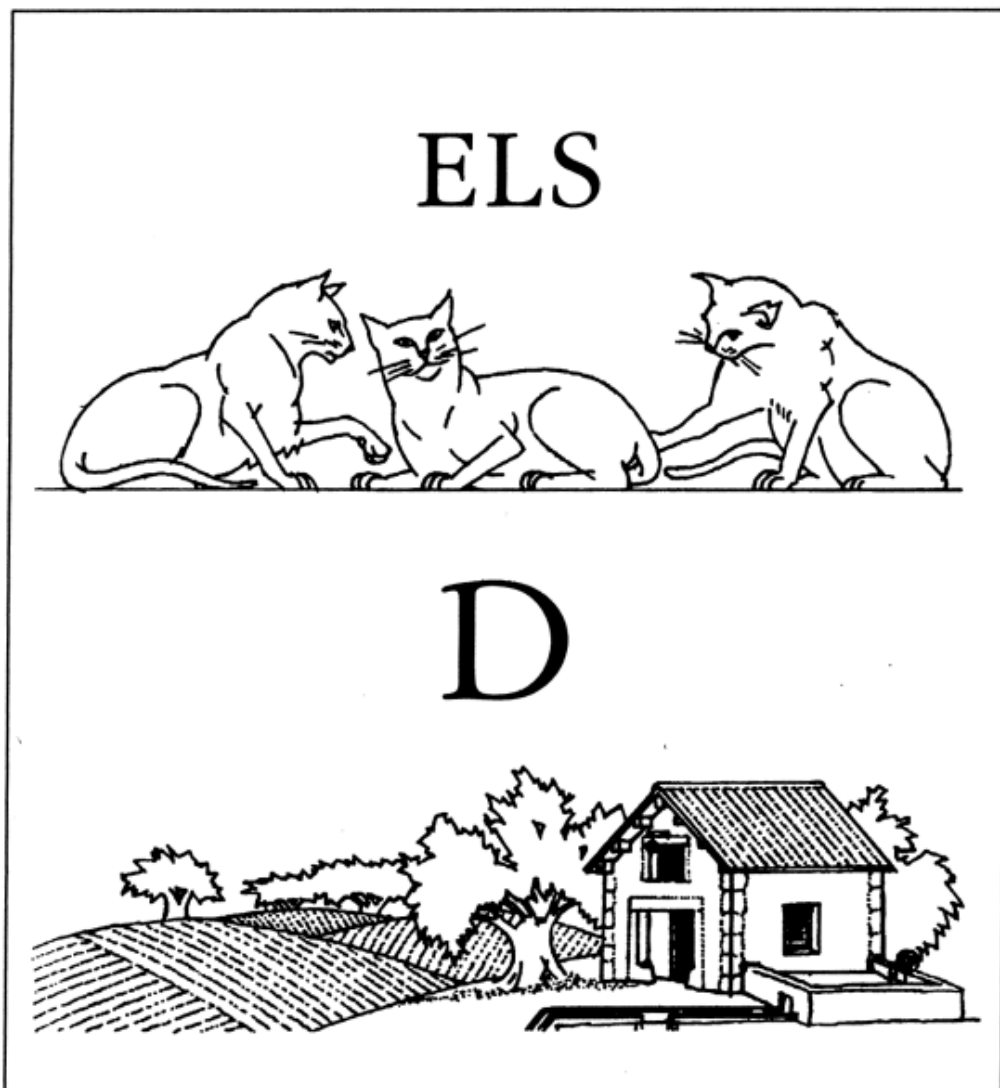
—Organitzà un curset de papiroflèxia per a xiquets..

—Convocà una campanya estiuenca amb el títol d'«Emporta't els llibres a la piscina».....

—Sortejava pernils entre les lectores i els lectors....

11. Assumpció, cansada d'estar sola a la biblioteca, deixa el treball i entra a formar part d'una companyia de desratització i desinsectació. ¿Saps quin nom rep la seua brigada?

Resol el jeroglífic i ho sabràs.

Escriu el resultat:.....
